

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.
 —
 A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KOZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 huszados petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitkér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Köziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Az ezredéves kiállítás.

Zombor, 1896. június 11.

Sokan panaszkodnak, hogy a kiállítást eddig kevesen látogatták, ha ugyan majdnem egy fél millió látogató kevésnek mondható az elmúlt szeszélyes, szeles, borus májusi időben. Felmerülhetne ugyan egyéb panaszok, de magában a kiállításban a józan ész, a becsületes tudás nem talál kivetni valót. Igazán remek az ezredéves országos kiállítás minden részében és arányaiban, a szabadon repkedő képzelet sem kívánhatott, sem ábrándozhatott volna szebből, jobbról, tanulságosabból és a magyar fejlődésnek, a magyar ipar, kereskedelem és kultúrának hivebb képéről és tükréről.

Igen, az egész világ meggyőződhetik e kiállításból a magyar nemzet minden téren való előrehaladásáról és ezredéves országos kiállításunk magas színvonaláról, mely ép ezért feltétlenül megérdemli és megkövetelheti is az egész művelt világ érdeklődését.

Igen, nemcsak a magyar nemzetre birhat, vagy legalább is kell, hogy vonzerővel birjon az ezredéves országos kiállítás, hanem csakugyan Európa összes civilizált népeire, melyek közül egyik-másik tanúsít olyan foku érdeklődést a magyar nemzet ünnepei iránt, mint a milyen mértékben mi azt törekvéseink után méltán elvárhatjuk.

Talán mégis igaza volt a kiállítások legügyesebb rendezőjének, gróf Zichy Jenőnek, mikor ő annak idején a parlamentben oly kitaratóan érvelt a világhiállítás eszméje érdekében? Talán többet határozott volna a kiállítás neve, mint tartalma? És talán csakugyan úgy lenne, hogy a külföld azt hiszi, miszerint egy országos kiállításához semmi köze, mert részére érdekes látni való csak egy világhiállítás találat?

Pedig ha világhiállításnak neveztük is volna el az ezredéves országos kiállítást, akkor sem mutathattunk volna többet, mint így. S kérdjük, nem-e szebb, nem-e méltóbb, nem-e jobban illő ezredéves multunkhoz az, mikor többet mutatunk be, mint a mennyit hirdettünk és a ki külföldről idején, az többet talál itt láthatót és tanulmányozható, mint a mennyit sejtnei is merészelt. Lehet, hogy célszerűség és az üzlet szempontjából élhetünk volna egy kis személyvesztéssel, de mivel ezt tenni, mi magyarok, történetünkhez és

ősi szellemünkhöz híven nem akartuk, nem is fogadtuk el Zichy gróf célszerűségi indítványát és így született meg a várva-várt világhiállítás helyett a jól sikerült ezredéves országos kiállítás.

E napokban, midőn a „Concordiát” — hirreves hírlapírókat — látott vendégeitül az országos kiállítás, ismét meggyőződhetett a nagy közvélemény egy előkelő csoportja kiállításunk magas színvonaláról.

Öröm tölt el bennünket, hogy a közvéleménynek oly hivatott képviselőit láthattuk a magyar metropolisban, mint a milyeneket a pünkösdi ünnepek alatt körünkben tisztelni szerencsénk volt. Mert ezek az urak, kik az osztrák monarchia közvéleményét képviselik tollukkal, nemcsak a régi magyar vendégszeretet életbenmaradásáról győződhetek meg, hanem egy sokkal fontosabb körülményről, tudniillik arról, hogy a régi magyar nép egy valódi európai állam magas színvonalára emelkedett, a melynek leghűbb tükrö a tanulságokban, látni valóban és minden szépben és jóban gazdag ezredéves kiállításunk.

Vendégeink erről meggyőződést szereztek, az bizonyos. E meggyőződésüknek kifejezést adtak fehér abrosz mellett nem egyszer és nem is egy-kettő közülök. Vajha magukkal vinnék a Lajthán tulra is a magyarok iránt érzett szeretetüket és a kiállításon szerzett jó tapasztalataikat, vinnék oda, hol a közvéleményt teremtik, ápolják és megnövesztik.

Hadd teremtsenek a magyarok iránt rokonszenvet, ápoljanak a magyar nemzet iránt szeretetet és növeszsenek kiállításunk iránt fokozódott érdeklődést a nagy közvéleményben!

Közlekedési eszközök és közgazdaság Bácsme gyében.

Zombor, 1896. június 11.

Minden közlekedési vállalat főcélja, hogy jól jövedelmező legyen. Ez pedig két tényezőtől függ, először azon terület lakosságának számarányától, melyen a közlekedési eszköz halad, és másodsor a terület gazdasági állapotától. Különös fontossággal bír e két tényező a helyi érdekű vasutaknál. Ott, a hol a terület sűrűn lakott és e mellett virágzó közgazdasága, ott teljesen eléri célját a vicinális vasut és részvényeseinek busásan meghozza a kamatokat. Sajnos azonban, e két tényező nem mindig

találkozik vicinális vasutainknál, s ez az oka, hogy sok vicinális vasut kénytelen deficittel dolgozni.

Bácsme gy vicinális vasutai nem dolgoznak ugyan deficittel, de nem is hozzák azokat a kamatokat, a melyeket hoznának, ha a megye közgazdasága — értem itt az ipart, különösen a gyári ipart — azon a magaslaton állana, a melyen egyáltalán a természet által nyújtott előnyöknél fogva állhatna. Csakis jól megválasztott utirányai mentik meg e vasutakat a deficittől. Vicinális vasutaink egy-egy kilométerjére körülbelül 1000—1200 lakos esik s már ez magában véve is biztosítja létjogosultságukat. Nemrég engedély adatott egy kis-szállás-sztanisicsi h. é. vasut építésére, a melynek egy-egy kilométerjére 800—900 lakos esnék, ha pedig a halas-zombori irányt követik s belevonják Jankovácot, akkor 1300 lakos fog esni egy-egy kilométerre. Ebből látható, mily rendkívül fontos a vasut utirányának megválasztása. Különösen fontos pedig ott, a hol a vasutnak létjogosultságot ugyszólván csupán a terület lakosságának számaránya ad, s a hol teljes hiányával vannak a gyári iparnak.

Bácsme gy o ly közlekedési eszközökkel rendelkezik már, aminővel az ország kevés me gyéje. Két hatalmas folyóján rendelkezésre állhatnak a hajók garmadával. Két hajózható csatornáján kívül két főirányu nemzetközi fontosságu vasuti vonala, 4 kiépített vicinális vasutja van és ily kiterjedt közlekedési hálózat mellett semmi gyári ipar. 11,000 négyeszőg km. terület nagyobb szabásu gyár nélkül, — hacsak az ó-becei keményítő s ehhez hasonló kisebb gyárakat figyelembe nem vesszük — szinte hihetetlen, pedig a természet némely gyárra, mint cukorgyárra és selyemgyárra éppen predestinálta e me gyét.

A rizs, cukorrépa és kendertermelés részére kitünő talaj mellett csupán a rizs látszik nagyobb piacot és tért foglalni, mert a hántolást sikerült a megfelelő nivóra emelni s így nagyobb nehézség nélkül lehet tudadni rajta. Nem ily kedvező a kender kereslete, azt mondják a rossz földolgozás miatt, rendes süpesszők hiányzanak, és a Mosztonga ér szabályozásával vélnék e bajon segíteni. Ha már ily irányu tervezettség előtt áll a dolog, akkor, az igaz, hogy sokkal költségesebb, de radikálisabb eszközöz kéllene folyamodni a Mosztongának hajózható öntöző csatornává való

A „BÁCSKA” tárcája.

TESTGYAKORLAT ÉS PÁRBAJ.

— Dumas egy levele. —

Kedves báró! Azt kérde tőlem, olvastam e az ön cikkeit a Gil-Blasban a sportról és a sportsmanekről, s aztán mit gondolok felőlük. Talán föl akarja használni válaszatot könyvében. Am látta, engem a dolog nem bánt, inkább az ön olvasóit, mert ez ügyekben nem vagyok nagyon illetékes. Mint érdeklődőt az ön iratai annál jobban vonzottak. Külömben is, nekem mindaz szenvedélyem volt, ami a testgyakorlatokra, az ügyesség, az elegancia, a férfisze pé ség kifejlesztésére vonatkozik, sőt még maig szenvedélyem. Azt sem lehet tagadni, hogy az életrealóság, az ügyesség, az elegancia, a férfisze pé ség a legnagyobb hatással van a nőkre, a mi a kérdés megfontolásánál nagy súlyjal bír.

A huszonöt éves szép fiu, ki délcegen megüli a lovat, s azzal merészen átugorva tílökön-bokron keresztül, a nő képzeletére, érzékeire és szívére egészen más hatása tesz, mint az ugyane korbeli könyvmoly, kit csak azért hívnak elő, hogy megvigasztalja a nőt, midőn őt az első elhagyá. A természet akarja ezt így. A Romeó, ki nyakát szegi, hogy láthassa Juliáját az erkélyen, jobban fölkellesíti azt, mintha az ajtón át jönne, és hogy ha Herkules nem tudna mást, mint fonní Omphale lábainál, bizonyára csakhamar kilötkék volna. Mig a világ áll, a nők mindig szeretni fogják az erőteljes, bátor férfiakat, a gyöngéket és vékony dongájukat csak akkor fogadják el, ha az előbbiek nincsenek. A férfiak ragadjanak tehát meg minden eszközt, hogy mindinkább tessenek a nőnek. Szép gyermekeik lesznek és ha megszólal a harci riadó, lóra pattannak, hogy kellemmel haljanak meg a hazáért.

A mi engem illet, ha izlésemet követhettem volna, ha nem egyedül is, de bizonyára sokat foglalkoztam

volna a lovakkal, kutyákkal, a vivással, vadászattal, s kivált a testgyakorlással. Az izomerő sokáig képezte ambicióm tárgyát és sokra is vihettém volna, mert e részben a természet nem volt hozzám mostoha. A sors, vagy hogy az igazabb szót használjam: a szerencse másként határozott, s én a féltőn állottam meg. Meg kellett elégednem a platói athlétasággal. Egyébként a küzdelem e szeretete elkövetet szobámig, bátorított, sőt tán határozott, hogy azt a pályát válasszam, amelyet választottam. Innen származhatott az a vakmerőség, melyet sokszor szememre vetettek, s melylyel én még nem vádolom magamat. A közönség nagyon dörva ellenfél, melyet nem könnyű lefegyverezni, de melynek legyőzése nagy gyönyörűség, ha érzi az ember, hogy igaza van, s ekkor a közönség nagyon szeretetreméltó. Kétségkívül ez ingerelt engem. Abban a kevés szabad időmben, melyet pályám engedett, valamint a pályám előtti hosszú szabad időmben (én ugyanis huszonkét huszonhárom éves koromban alig voltam egyéb hénylőnél) sokat foglalkoztam a vivással, lovaglással, gimnasztikával, sőt ma is értek egyikéhez-másikához.

Ön tehát nem pihen soha? — kérde egykor atyámat egyik barátja. Megegyeztünk fiammal, — felelte ő — én dolgozom, ő pihen. Midőn atyám belefáradt az írásba, vityunk vagy elmentünk vadászni. Atyám kitünő vadász volt és annak sok tanuságát adta. Ő nagyapámtól nagy testi erőt örökölt, amelynek első tanujelét 14—15 éves koromban tapasztaltam. Egy vasárnap színházban voltunk. Midőn az előadásnak vége volt, az eső csak ugy zuhogott. A boulevardra mentünk, ahol csak egy bérkocsi állott. Atyám megmondta lakásának címét a kocsisnak, ki kezét a kocsi ajtajának kilincsére téve, így szólt: — Ily időben nem mozdulok őt frankon alul. — Nem akarsz menni? — Nem! — Egy, kettő, három! — A kocsis nem mozdult. Atyám erre megragadta, a földre vetette, azután fölemelte a levegőbe, és a kocsi bakjára dobva, kiáltá: — Es most lódujl előre! Es a kocsiba túlve, így szólt hozzám:

— Jegyezd meg, így kell bánni a mackakodó kocsi-sokkal.

Mindig eszembe jut apám bánásmódja, de sohasem éltem vele. Nem mintha a kocsisok most udvariasabb volnának, hanem mert nem kínálkozott rá alkalom. Be kell ismernem, hogy atyám nem kereste az alkalmat testi erejének fitogtatására, de ha kínálkozott, megragadta. Föltettem magamban, hogy gyakorlom magamat, hogy egykor szintén olyan erős legyek, mint atyám volt. Említettem már, hogy atyám a testi erőt nagyapámtól, Dumas tábornoktól örökölte, ki korának legerősebb férfiai közé tartozott. Ime egy eset róla. A tábornok akkortájtban 22 éves lehetett. Egy este nagy pongyolában volt a színházban egy kreolnó páholyában, a kit akkor sokat emlegettek. Atyám a páholy hátájában ült, midőn belépett egy katona. Ő a kreolnó mellett foglalt helyet és társalgást kezdett vele, melyet azzal végzett, hogy meghívta a nőt, menjen el vele. — Kösönöm uram — felelte az — de nem vagyok egyedül. — S kivel van ön? — Amaz ural. És megnevezte nagyatyámat. — Ah, bocsánat! — felelte a fiatal ember — én az urat az ön inasának néztem. A mint e szavakat kimondá, nagyatyám megragadta őt és a páholyból kidobta a színház földszintjére.

A tábornoknak meg volt saját lovaglási módja. Mikor egy gimnasztikai kapu alatt vágatott el, hirtelen megkapta két kezével a boltozatról lefüggő két vasgyűrűt, fölemelkedett, s lovát is magával emelte. — Tyrolban meg a brixeni bidnál véletlenül busz emberből álló osztrák előrs kezébe esett. Lovakantársarát foga közé vette, mindkét kezébe felkapta pisztolyait, azokkal két embert lelőtt, azután eldobva a pisztolyokat, kihuzta kardját és kivágta magát. Csak pisztolyait sajnálta, a melyek helyett aztán a hadügyminiszter ujakat adott neki. — Mäskor Egyiptomban, midőn reája tört az ellenség, kiugrott az ágyból, csak nadrágját kaphatta fel, aztán felkapott a nyeregnélküli lóra, belovagolt a meceszbe, a hova az ellenség bemenekült és teljes dia-

kímelyítését kellene tervezni, illetve keresztülvinni és pedig Zombortól—Bácsig, innen iránytól elterelve Német-Palánkáig. Ez nemcsak a kender-termelést mozdítaná elő, de lehetővé tenné a rizstermelésnek még szelésebb alpra való fektetését és egy hatalmas közlekedési eszközzel szaporítaná a megye gazdagon megáldott részét.

Virágzó közigazdaság nem lehet közlekedési eszköz nélkül, jól jövedelmező közlekedési eszköz nem lehet virágzó közigazdaság nélkül.

A mi banderistáink.

A fényes hódoló díszmenetben, a mely az egész művelt világ bálmulatát vona magára, pompásan festettek a mi banderistáink.

Ugy a vármegyének, mint Zombor, Szabadka, Baja és Újvidék városoknak banderiumai is méltó feltűnést keltek a közönség körében. A legszebbek közé tartoztak, főleg a megye banderiuma.

Megyénk banderistái részint különböző, részint pedig egyforma díszruhákban jelentek meg. Az egyforma ruhák következők voltak: világoskék spencer és nadrág sűrű ezüst színűvel; farkasbőr kacagány, vörös csizma ezüst sarkantyúval. A lovak díszszerszámain szintén a fehér és kék szín dominált.

Hogy mennyire tetszettek ugy megyénk, mint városaink banderistái, annak fényes tanúbizonyságát adták a fővárosi lapok, a melyek igen dicsérőleg írnak róluk. Aljón itt egy pár szemelvény a fővárosi lapok elismerő sorából:

... majd Bácska gyönyörű lovacsapata következett ...
... Bácsmege pompás banderiuma ritka gyönyörűségére szolgált a közönségnek ...

... Bács-Bodrogh vármegye banderiuma egyike a feltűnőbbeknek. Két részre oszlik: az egyik rész különböző díszruhában, a másik pedig egyenruhában csoportosul. Nagyon tetszetős ez az egyenruha, amely egész kék spencerből s magyar nadrágból áll s aztán széles farkasbőr kacagányval egészül ki ...

... A bács bodrogh megyei farkasbőr-kacagánya az egész kék dalmányok felett méltó feltűnést keltett, valamint a bajai és szabadkai díszruhás banderisták után a szabadkai egyforma ruhás csoport is szépen festett. A rókaprém mentés s az árvalányhajas kucsmák nagyon jól álltak a deli legényeknek ...

... küldöttsége jött, a melyet Bács Bodrogh megye kékkelő serege váltott föl. A megye városai, Baja, Újvidék és Zombor között lovagolt a szabadkai banderium Vermes Bélával az élén. Szép volt az eleje is, az urak, de itt a polgárok vitték el a pálmát. Tízennegy mokány lovas husz évestől a hetven évesig, úgy megülve a lovakat, mintha egybenőttek volna vele, sötét kék dalmányukban, rókatörökkel szegett lobogó bársony mentésükben olyan büszkén fogadták az éljenzést, a mint azt az igazi magyar-bunyó teheti. Az árvalányhaj kucsmájuk mellett uszott utánuk a levegőben ...

... Leirni se lehet azt a tengernyi gyönyörűséget. Ugy siklanak el a küldöttségek egymás után, hogy az ember folyvást káprázatokban álmodik látokra. Baja városát után Szabadka banderiumát láttuk. Amaz tarka, csinos; emez ellenétét mutat vele a sötétségével. Felében ugyanez is számszínű, de a második része a banderiumnak épen az egyöntetűségével tűnik ki. Sötét kék rajta minden, a dalmány, a nadrág, a bársonymente, a kucsma, amelyen árvalányhaj és kocsagforgó van. A mentés aranyosítás és paszmány, a dalmányon arannyal beszott sötét kék színű ...

Újvidék küldöttsége kicsiny, de azért észre kell venni, olyan csinos. Zombor városának a csatlósai már messziről feltűnnek, hát még maga a banderium ...
... Ezután sorban következtek a megyei banderiumok. Bács-Bodrogh vármegyének nagyszámú banderiumában nagy kedvtelése telt a közönségnek. Meg is éljenzették a hatalmas csoportot. A fotografusok pedig előszedték apparátusait és azonnal megörökítették a pompás jelenetet ...

... következett az első népes banderium, a Bács-Bodrogh vármegyéé.

A világoskék és fehér megyei színekbe öltözött,

ezüstszímmel és farkasbőr-kacagányval borított ékes csoport, amelynek ezüstszímmel fehér lótarakú messze ki-világítottak a színtengerből, különösen derült képet mutatott. Főispánjukat, a dalás terméti Vojnits Istvánt is sokan megnézték. Kivált azután eredetiségével a szabadkai uri banderium után a szabadkai polgári banderium arannyal szott sötét kék dalmát-magyar stíli öltözékével ...

A legszebb banderistában — mint a fővárosi lapok írják — sokáig nem tudtak megállapodni. Először Rohány Gida volt a jelölt, de ő csak helyet csinált a nyalka bácsi főispánnak, Vojnits Istvánnak. A villogó monoklis főispán vagy félóráig volt az asszonyok kedvence.

Kiállítás és kiállítók.

III.

Több, mint kétszáz épületet emeltek az ezredéves tárlat elhelyezésére és vannak azok közt impozáns építmények, mint a közlekedési, a gépcarnok és a vas-és építő-ipari csarnok, melyek mindenképen elférné egy-egy kis kiállítás. És ez az eltagolás nemcsak a nagyobb tömeg tárgya befogadását teszi könnyűvé, hanem áttekinthetőbb vele az egész kiállítás és szebbek, tanulmányozásra alkalmasabbak az elosztott csoportok.

A külön épületekben és csarnokokban számos vonzó részlete, ugynevezett attraction-ja van a kiállításnak és nagy közönséget hódít és érdekel maga a régi iparcarnok, melyet egy kissé kitoldottak, egy kissé kicsinösítették és amelyben kevesebb csoportot, de lehetőleg még nagyobb tömeg kiállítót helyeztek el, mint 1885-ben.

Itt, az iparcarnokban és mindenütt nagy különbségek vannak a multhoz képest, természetesen az installáció fényében és pompájában is. Egyes kiállítók, mint a Löv-féle szolnai posztógyár ezeket, tizezreket, egész vagyonokat költöttek a keretre, melyben cikkeiket bemutatják, de amilyen szép és megkapó ez, ép oly fölösleges is. Gyakorlati érzékű külföldi emberek, velünk együtt megcsodálják a fényes objektumokat, de nem mulasztják el megjegyezni, hogy az e fajta fényezés rosszul illik az iparhoz és még rosszabbul illik az iparoshoz, kinek a versenyképes gyártmányával kell imponálni és vevőket, piacokat hódítani, nem pedig aranyozott festésekkel, himzett pamlagokkal és perzsa szönyegekkel.

Az a ragyogó, kábító kép, melyet a kiállítás nyomdott fénypontjai nyújtanak, és szerint legalább is vegyes hatást tesz a hozzáértő közönségre. Jegyezzük meg mindjárt, hogy a magyar intelligenciára is, mely egy-egy ékeskedő és pompázó kiállításon felejtven a szemét, zsebkönyvébe írja a csillogó firmát és azoutul mindennap nézni fogja a Budapesti Közönség, hogy mikor fizetődik ki a nagy „áldozatkészség” jutalma egy érdemjel, vagy egy magyar nemesség alakjában, amire pedig legkevesebb szükség van a magyar ipar felvirágoztatása végett.

Nem ilyen hívságos törekvéseknek kellene uralni a mi iparunkat, hanem a komoly munkának, a haladásnak, az osztrák verseny legyőzésének. És örvendetes, hogy ily irányú igyekezetet is bőven mutat a kiállítás, itt-ott mára a textil-ipar terén is, melynek képviselői között az első sorban áll a szegedi kenderfonó-gyár részvénytársaság, dekoratív címokban kevésbé költséges, de a tartalommal annál impozánsabb kiállításával.

Általában az egyszerű megjelenés, de a komoly versenyképesség jellemzi Szegednek és a szegedi kamara kertületének kiállítót, akikről egyenkint meg fogunk itt emlékezni, csoportról-csoportra haladva. Most csak az általános benyomás szempontjából kívánjuk hangsúlyozni azt, hogy külső hatás dolgában bizony hátrányban vannak a kisiparosok, amint hátrányban vannak a versenytéren is. Itt a gépek nyomják el őket, a kiállításon elhomályosodnak a mások fénye mellett.

Szóval, a kisiparos mindenféleképp vesztes, csak ő és nincs vesztesebb nála a kiállításban sem. Kivált azokban a csoportokban és szakmákban, ahol kisipari cikkeket mutat be a nagy vállalkozás.

Szembeáll ez, hogy csak egyet említettünk, a hadfőszerelesei vállalatok, vagy amint magukat szivesebben nevezik: gyárak kiállításai, melyek ott terpeszkednek az iparcarnokban is, a katonai kiállítások impozáns csarnokaiban is.

az embernek, mint a szeretet, s vannak esetek, mikor elengedhetetlenül szükséges, hogy valaki megölje felebarátját, vagy megölessék általa. A két ellenfél kardjának első összecsapásában sokkal gyönyörűtlenebb élvezet van, mint két szerelmes első ölekezésében.

Én sohasem ösmertem a törvényes gyilkosság e gyönyörűreit, valamint amaz irodalmi párbajokét sem, melyeket egy villásreggeli rendbe hoz. Az is igaz azonban, hogy főként néhány év óta a tettek és a szavak elveszítették régi jelentőségüket. A mi hajdan egy tisztességes embert tüzbe hozott volna, az ma hidegen hagyja, a nélkül, hogy gyávaság birtól kellene félnie. Bizonyos tényekkel, s bizonyos egyekkel szemben a tisztességes emberek egész raktárt gyűjtöttek a megvetésből, melybe szükség esetén bátran nyúlhatnak, anélkül, hogy kifogásból kellene tartani. Ezt a haladást a politikának köszönhetjük. Azoknak az embereknek, kiket csak ma reggel előttünk neveztek gazoknak, hitványoknak, éretlen csalóknak, ép oly nyugodtan nyújtjuk meg ma kezünket, mintha semmi sem történt volna. Ezek az emberek is egészen jól érzik magukat, gyakran nem is tudják, mit beszélnek róluk. Ha az e fajta emberek a rajtok esett sérelmet komolyan vennék, a párbajoknak nem szakadna vége. Ekkor jóformán párbajjal kellene kezdeni a napot, holott a párbajlással kint vesztit becsét. Addig is hát, míg elérkeznek az az idő, hogy nagyon szeretik egymást, a mi nemsokára okvetlen bekövetkezik, okosabb, ha a párbaj helyét a botozás váltja fel. Furcsa dolgot érnek még meg a mai szülöttek.

Hogy van ön kedves báró? Üdvözlöm önt kvartában, terében, s maradok kézzsoritással az ön Dumas-ja.

Ha ... állít ki a Wolfner-gyár. Egy egész kolosszust épített föl a cikkeiből, a hadsereg bórnemű-szükségleteiből, melyeknek ő szállítja tizenkilenc huszadrészt, az összes magyar kisiparosok pedig szállítják talán a huszadrészt.

Ez a szállítási arány persze nincs föltüntetve az iparcarnokban. Az ámuló közönség nem tudja, hogy ez a díszes kiállítás, ez a bőrcikkekből összerótt nagy torony, amilyen szép így mutatványnak, egyszersmind ép olyan szégyenletes kritikája annak a katonai kormányzatnak, mely az iparosok ezreinek jutalmazó foglalkoztatása helyett egy pár kiváltságos cégnek juttatja a zsiros vállalatokat.

Persze bajos dolog az nagyon, hogy az ily módon favorizált hatalmas vállalatnál összemérje magát a kisiparos, akinek néhány tárgya szerényen meghuzódik a sivar barnára festett igazgatósági szekrényekben, nélkülözve az aranyos círádakat, a kiálló színű cégtáblákat és általában a kiálló reklámot.

Hadfőszerelesei cikkeik azok is, miket a szegedi bórpari szövetkezet gyűjteményesen elhelyezett a megfelelő 14-ik csoportban. Kivételben, értékben egyenlők ezek a készítmények a nagy Wolfner-gyárral, sőt szakértők szerint haladják emezeket csuiban, tartósságban. De ki veszi észre a szerény szövetkezetet, mely nagy könyörgésre négyezer pár bakancs szállítást nyeri el évenként, mikor az állami munka százezreinek hasznából a gazdag gyár, szemben az iparcarnok egyik bejáratával, előkelő helyen magára vonja az egész bórpari illető figyelmek a nagyobbik felét.

Ezek is tanulságai a kiállításnak, sőt ezek volna a legnevezetesebb tanulságai, ha eféle studiumra hajlandóságot mutatnának a katonai főhadbíztosok és a hivattott szakminiszterek.

Nem is szólunk a juryról. Csak természetes, hogy annak is szemet szur a díszes megjelenés, az impozáns elrendezés. Szokott menete a dolgoknak, hogy a jury is jobban észreveszi az aranybetűs cégtáblákat, mint a szerény papírlapot, melyen egy kisiparos nevét olvassa, aki nyomoruságos tengődése között sem szűnik meg hazafiasan lelkesedni és megnyugtatta magát azzal, hogy ő sem hiányzik az ezredéves kiállításról. Egyéb haszna ugyis aligha lesz belőle.

Ujdonságok.

Áthelyezés. Öfelsége a király dr. Biber Gyula apatini kir. járásbírói albirónak a budapesti IV. ker. kir. járásbíróshoz eddigi minőségében saját kérelmére leendő áthelyezést megengedte.

Vármegyei közgyűlés. Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 23-án rendes évnegyedes közgyűlést tart.

Számonkérőszék. Dr. Vojnits István főispán Bács Bodrogh vármegye központi hivatalainál folyó hó 20-án számonkérőszéket tart.

Az apatini posta. Zombor és Apatin között eddig direkt postai összeköttetés volt. Ezt a direkt összeköttetést most megszüntették. A posta ezután Prigl-Szt. Ivánon keresztül fog közlekedni, Prigl-Szt. Ivánig tehát vonat utján.

Dalestély. A zombori kaszinó-egyleti dalárda 1896. évi június hó 13-án, szombaton, a polgári kaszinó-egylet kertii helyiségében dalestélyt tart, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. Műsor: 1. „Millenniumi dalárdal”, férfiak Abrányi Kornéltól. 2. „Matrózda”, előadják Feuermann Manó és Udvarly István urak. 3. „Bár merre jár tekintetem...” népdalok férfiakra Lányi Ernőtől. 4. „Nem tudom én mi a bajom”, férfiak Thern Károlytól. 5. Magánjelenet, előadja Szalay Frigyes ur. 6. „Coradika”, férfiak Schmidt Gusztávtól. — Belépőjegyek 50 kr-ával Szt. Ilich Zsigmond ur kereskedésében előre is válthatók. Pártoló tagok a tagsági jegy második szelvényével ráfizetés nélkül válthatnak jegyet. Kezdeté 8 órakor.

Elismerés a főigazgatónak. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Platz Bonifác szegedi tankerületi kir. főigazgatónak, mint a középiskolai tanárok folyó évi egyptomi tanulmányutja egyik vezetőjének ez alkalommal kifejtett buzgó és sikeres tevékenységéért elismerő köszönetét nyilvánította.

Gyászhir. A vármegyeszerte nagy tekintélynek és népszerűségnek örvendő Trischler-családot súlyos csapás érte. A család nevezte, Trischler József folyó hó 11-én tevékeny életének 66. évében elhunyt. Az elhunyt a nagyszámú ismerősei és barátai körében általános tiszteletnek örvendett; a közéletnek szélesebb körben igen tevékeny, munkás tagja volt. Temetése ma d. u. lesz Hódásghon. Az elhunytban Trischler Károly (Don Carlos), lapunk kiváló munkatársa édes atyját gyászolja. A család a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak az Isteni Gondviselés bölcs rendelkezésében való keresztényi megnyugvással, fájdalmas szívünk mély bánatával tudatjuk, hogy a szerető férj, az önfeláldozó édes apa, nagy-apa, após, vő, testvér, rokon Trischler József folyó hó 11-én napján fáradszón munkás életének 66-ik, boldog házasságának 37-ik évében, hosszu, kinos betegség és a halotti szentségek ajátatos felvétele után jobblétre szenderült. A boldogult hűlt tetemei folyó hó 11-én június hó 12-ik napján délután fél 4 órakor fognak a gyászszobában a rom. kath. vallás szertartásai szerint be-szenteltetni és a helybeli köztemetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az elhunyt lelki üdvéért az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 11-én június hó 18-án d. e. 8 órakor fog az egek mindenható Urának bemutatni. Szeretettünk és hálánk soha ki nem alvó áldozatlángja ég szívünkben és virraszt drága emléke felett. Kelt Hódásghon, 1896. évi június hó 11-én. Béke hamvaira! Áldás emlékére! Trischler Józsefné szül. Szalay Etelka, neje. Trischler Károly, Trischler Xavér, Trischler József, dr. Szabó Józsefné szül. Trischler Etelka, Trischler Fáni, Trischler Hermina, Trischler Pista, Trischler Mátyas, gyermekei. Szabó Lujzika, Szabó Etelka, unokái. Dr. Szabó József, veje. Trischler Károlyné szül. Pekánovits Ilonka, menyé. Id. Szalay Károly, apósa. Id. Szalay Károlyné szül. Gfeller Franciska, anyósa. Trischler X. Ferenc, fivére. Markovits Mihályné szül. Trischler Anna, Winkle Károlyné szül. Trischler Paulina, Kleintsek Józsefné szül. Trischler Cölöstin, Schumacher Jakabné szül. Trischler Fáni, Trischler Hermina, nővérei. Ifj. Szalay Károly, Szalay Lajos, sógorai. Jeszenszky Dezsőné szül. Szalay Fáni, sógorója.

dalt aratva, lova térdre bukva állapotott meg a mecsetben levő nagy síremlék előtt és ő a lovon mozdulatlanul állt, akár a győzelem és igazság szobra.

Apámnak kedve telt legendák elbeszélésében s ezek közt nőttem én fel. Ez magyarázza meg egyrészt, miért foglalkoztam jókor oly szenvedélyvel a testgyakorlatokkal, melyek a világiak nevelésének fő részét képezik. Rendes látogatója voltam a vivőtermeknek. Alig voltam tízennegy éves, mikor már vívni tanultam, Griszerrel a vivő-térrel. Híres volt ez a Griszer párbaj-leckéiről is. Ma már a párbaj is a kor kívánalmához és ügyességeihez képest formálódott. Tegnapi még szerettek egymást az emberek, holnap gyűlölik, holnapután párbajt vívnak. Kilenc órakor egy csepp vér serken fel valamelyik karjukon, tízenegyre reggeliznek: a becstület, s vele az élet mentve van. Ez a megoldás mintegy előre ki van csinálva, mint a házasság a vigjátékok végén. Ki sem törődik vele. A haladás e téren összesen abban áll, hogy a kard-párbajt, mely még vérrel járt, felváltotta az ártatlan pisztolypárbaj. Az ellenfelek négy vagy hat golyót váltanak, melyeknek egyike sem talál, a becstület helyre van állítva, az életben pedig nem történik a legcsekélyebb kár. S ez jól van így, mert e révén fogják belátni egynkor, hogy a becstületnek semmi köze ezekhez az indulatokhoz, melyek a szószéken vagy a sajtóban időnként kitérnek. Megjegyezhetem egyuttal, hogy az újmódi párbaj épen jókor érkezett meg arra a célra, hogy a törvényhozókat kimentse a zavarból, melybe miatta jutottak, mintán ők is kényszerítve vannak arra, hogy a pisztolyt kezükbe vegyék. Ha a párbajt meg akarnók szüntetni, ezt a törvényt kellene hozni: „A párbaj meg van engedve; de ha a párbajozók egyike el nem esett, vagy súlyos sebet nem kapott, mindkét párbajozó tizezer frank bírságot fizet vagy két évre becsukatik.” Az igazi párbaj nézetem szerint nem szüntethető meg. A gyűlölet épen oly kielegítő részét képezi

ba-
fnt-
ki-
al-
va-
lok-
kit-
a b-
uy-
az-
biz-
kul-
har-
em-
vág-
még-
189-
fője-
me-
fője-
10-
dőt-
Mar-
Ver-
birt-
mia-
nye-
elis-
tőse-
eng-
adó-
évi-
rend-
szlő-
kult-
Bud-
sen-
a ki-
ben-
Béla-
közé-
nak-
és ho-
gyar-
az ar-
dolg-
a kö-
kán,
egyvet-
előők-
házah-
kikep-
sára t-
írását-
dicsere-
Görge-
reben-
és szit-
Kánoss-
közöns-
Zene-
legkivá-
szüvés-
saságn-
kiállít-
életéne-
és szit-
oly nu-
tése fo-
Szabad-
a család-
A
önként-
6-ig tá-
pedig
a ker-
M
Monost-
módon-
filte me-
zatát u-
nepelye-
mondott-
énekele-
magya-
multjára-
Nagy E-
ifjúságot-
Folytatja
Az olvas-
és az iz-
A tulaj-
mely ko-
márky G-
diszköz-
olvasók-
közönsé-
a Hyman-
költemé-
követte-
dalmát-
zafias be-
látszó-
olvasók-
aktus ki-
bejefezte-
tűnepely-
Lévy M-
melyet M-
zéstül a d-
közönség-
terítékü-
magyar-
helybeli-
mely szit-
közönség-
Salamon

HIRDETMÉNY.

A zombori iparosok „Árúcsarnoka“ mint szövetkezet Zomborban, ajánlja a n. é. közönségnek iparos tagjai által készített, s két csarnokában elhelyezett butorait s minden egyéb a lakás berendezéséhez szükséges egyéb kellékeit dus választékban és olcsó árakon.

Ugyanitt mindennemű kárpitos munka, valamint szobák „KÁRPITOZÁSA“ jutányos árak mellett vállaltatik el.

Egyben a n. é. közönségnek szives figyelmébe ajánljuk, hogy intézetünk csak azon fizetéseket ismeri el olyanoknak, melyek sajtó-pénztáránál elismervény, vagy pénztárnoka által kiadott nyugta ellenében teljesítettik.

Zomborban, 1896. június hóban.

3-2 Az igazgatóság.

Távirat a „Gólyá“-tól Zombor.

Női kalapok, NAPERNYÓK

az előrehaladott idény miatt **bámulatos leszállított árakon** kaphatók.

Utazó táskák nagy választékban.

Milleniumi kreas-vászon

12 korona (6 frt) végenként.

Egyedül kaphatók:

HIRSCHENHAUSER ÉS KOVÁCS

áruraktárában a „Gólyá“-hoz
ZOMBORBAN.

1008. szám.

kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Mélykut község előjárósága által a leköszönés folytán megüresedett és évi 360 frttal javadalmazott községi rendőrzetű állásra ezenen pályázat hirdettetik. — Felhívtnak pályázni szándékozók, hogy sajátkezűleg irt s szabályszerűleg felszerelt kérvényeiket f. évi június hó 18-án az alulirt előjáróságnál nyujtsák be.

Mélykuton, 1896. évi június 2-án.

Lajthay Benjámín,
közs. jegyző.

Balogh László,
közs. bíró.

1959. szám.

kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Kula községében leköszönés folytán megüresedett rendőrzetű állásra, melylyel utólagos havi részletekben felveendő 370 frt évi készpénz fizetés van egybekötve, ezenen pályázat hirdettetik.

Felhívtnak a pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **foljó évi június hó 20-ig** alulirtott előjárósághoz beadják; a később érkezendő kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Az előirt egyenrubázatot a rendőr sajátjából tartozik beszerezni. A felszerelést a község adja.

Kelt Bács-Kulán, 1896. évi május hó 31-én.

Dosztig József,
jegyző.

Urnauer Lőrinc,
h. bíró.

2904. szám.

kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

O-Kanizsa községben üresedésbe jött 1 lovasrendőri állásra ezenen pályázat nyitattik.

Felhívtnak mindazok, kik ezen 300 frt évi fizetés, 120 frt lótartás, rubázat és felszereléssel ellátott lovasrendőri állást elnyerni óhajtnak, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **foljó hó 25-ig** ezen községi előjárósághoz annál inkább nyujtsák be, mert a később érkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

O-Kanizsán, 1896. évi június hó 9-én.

Mach János,
közs. aljegyző.

Raffay János,
közs. bíró.

5911. szám.

1896.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Alulirt m. kir. jószágigazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy az alább megnevezett bértárgyak további bérbeadása végett az alább kitűzött helyen és időben írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános árverés fog tartatni. — Bánaotpénzül 10% teendő le a szóbeli és írásbeli zárt ajánlatoknál, mely utóbbi szabályszerűen szerkesztendő s 50 kros bélyeggel ellátva az árverés megkezdéséig az árverező bizottsághoz benyújtandó s kijelentendő, hogy versenyző a bérbeadási árverési általános s részletes feltételeket, melyeket is különben aláírni köteles, ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti. — Az árverési feltételek a m. kir. jószágigazgatóságnál és a kerületi ispánságoknál megtekinthetők. — Utóajánlatok nem fogadtnak el még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fentartatnak is. — A bérbeadási árverések a következő helyeken és időben fognak megtartatni:

I. Szent-Andráson a m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében 1896. évi július hó 2-án d. e. 9 órakor: Hiszti Gyulaerdő IV. oszt. 27 h. 915 □ öl. Babsai Zeketer 7 h. 704 □ öl. Babsai és sziklasi Ritubordas 24 h. 1286 □ öl. Józseffalvai Kőbánya 9 h. 401 □ öl. Sziklasi 190. sz. bázhely 800 □ öl. Szakálházai I. és IV. tagbeli irtásföld 12 h. 1278 □ öl. Szakálházai IV. és V. tagbeli erdőirtásföld 17 h. 608 □ öl. Szakálházai IV. tagbeli erdőirtásföld 4. h. Szakálházai III. tagbeli erdőirtásföld 33 h. 880 □ öl. Szakálházai IV. tagbeli erdőirtásföld 5 h. 800 □ öl. Szakálházai V. tagbeli erdőirtásföld 1. sz. 5 h. Szakálházai V. tagbeli erdőirtás 2. sz. 5 h. Szakálházai V. tagbeli 3. sz. 5 h. Szakálházai V. tagbeli erdőirtásföld 4. sz. 5 h. Szakálházai IV. tagbeli erdőirtásföld 2 h. 992 □ öl. Szakálházai IV. tagbeli erdőirtásföld 1200 □ öl. Szakálházai V. tagbeli erdőirtásföld 13. sz. 5 h. Szakálházai V. tagbeli erdőirtásföld 12. sz. 5 h. Szakálházai V. tagbeli erdőirtásföld 9. sz. 5 h. Szakálházai V. tagbeli erdőirtásföld 6. sz. 5 h. Szakálházai V. tagbeli erdőirtásföld 5. sz. 5 h. Szakálházai V. tagbeli erdőirtásföld 8. sz. 5 h. Szakálházai V. tagbeli erdőirtásföld 3., 4., 5., 7. részlet 24 h. 1184 □ öl. Szakálházai V. tagbeli erdőirtásföld 11. sz. 5 h. —

II. Aradon a m. kir. jószágigazgatóságnál 1896. évi július hó 3-án d. e. 9 órakor: M-bodzasi 57. sz. visszavett belsőség 1100 □ öl. Kovegyi 79. sz. tres beltelek 1123 □ öl. Kovegy-pádei 4. sz. visszavett telep 5 h. Kovegy-pádei 58. sz. visszavett telep 5 h. Kisujperei 46/107. sz. visszavett telep 4 h. 225 □ öl. Kisujperei 48. sz. visszavett telep 4 h. 592 □ öl. Kisujperei 8 h. 725 □ öl. M-pécskai felső-legelőföld 1 h. M-pécskai felső-legelőföld 1 h. Paulis szabad helyi balászat. — **III. Lippán a m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében 1896. évi július hó 7-én d. e. 9 órakor:** Valémarei birt. vámszedési jog. Lippai kivágási föld 1 h. 400 □ öl. Bulzai tres bázhely 400 □ öl. Bulzai bázhely 800 □ öl. Lippai B. e. kivágási szőlő 1200 □ öl. Lippai kivágási föld 1070 □ öl. Lippai Gyungyuk 3 h. 439 □ öl. — **IV. Kulán a m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében 1896. évi július hó 6-án d. e. 9 órakor:** Adai szállományi föld 48 h. 20 □ öl. O-szivaci kissztapári pusztaföld 306 h. 1051 □ öl. Gombosi révesárda. Gyula-falvai IV. tanítói föld 10 bold. — Aradon, 1896. évi június hó 2-án. **M. kir. államjószágigazgatóság.** (Utányomat nem díjaztatik.)

Boreladás.

150 hektoliter 1895. évi termésű jól kezelt, tiszta, **fehér és siller borom** eladó.

Literje 18—20 kr. Magyaráti és rizlingi faj 24 kr.

100 litertől fölfelé, hordó előleges beküldése éa utánvét mellett szállítja

Fazekas Gyula,
Bács-Almásón.

3-1

3674. szám. kig. 1896.

Pályázat.

Bogojeva nagyközségben megüresedett községi orvosi állásra pályázat hirdettetik.

Ezen állással a következő javadalmazás van egybekötve:

1-ször. 500 frt évi készpénzfizetés.
2-ször. 30 kr nappali és 60 kr éjjeli látogatási díj és

3-szor. 20 kr halottkémlési díj, miután a megválasztandó orvos a halottkémlést is teljesíteni tartozik.

Pályázni óhajtnak felhívtnak, hogy az 1876. évi XIV. t. c. 143. §. és az 1886. évi XXII. t. c. 73. §-ban megkivántató feltételek és a magyar nyelv bírását igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket **foljó hó 25-éig** bezárólag ezen szolgabirosnágnál nyujtsák be.

Kelt Apatinban, 1896. évi június hó 2-án.

Főszolgabíró szab.:

Jeisel Henrik,
szolgabíró.

2-2

148. szám.

kgy. 1896.

Arlejtési hirdetmény.

Bács-Petrovorszellő községben egy már megkezdett és 300 méterre lefutt, de a vállalkozó által abban hagyott artézi kut végleges befejezési munkálatainak és esetleg, ha ennek sikeres bevezetése kilátás nem lenne, egy teljesen újból kezdendő artézi kútnak elkészítésére nézve Bács-Petrovorszellő községében **1896. évi június hó 24-ik napján délelőtt 9 órakor** nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Felhívtnak tehát a vállalkozni szándékozók, hogy 100 frt bánaotpénzzel ellátott írásbeli ajánlatukat a mondott napig a községi előjárósághoz nyujtsák be.

A furáshoz szükséges anyagokat a község adja. Bács-Petrovorszellőn, 1896. évi május hó 31-én.

Dr. Sztarcsevits, Vuicsin Pája,
jegyző. 3-3 bíró.

4176. sz. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye titeli járáshoz tartozó Tiszakálmánfalva községében leköszönés folytán megüresült községi orvosi állásra az 1886. évi XXII. t. c. 82. §-ának rendelkezéséhez képest ezenen pályázatot bírdetek.

A községi orvos javadalmazása évi 600 frt fizetés, nappali látogatási díj 30 kr, éjjeli 50 kr.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy orvosi oklevél s egyéb okmányokkal felszerelt kérvényüket nálam legkésőbb **foljó évi július hó 15-ének délutáni 5 órájáig** nyujtsák be.

A választási határnap utólag fog kitűzteni. Titelen, 1896. évi június hó 6-án.

Veszelinovits,
szolgabíró.

FELTŰNÉST

kelt, amit a **Mogán Henrik cég uri-, női- és gyermekruha divatarukban** felmutatni képes. Ezenen a szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy itt **Zomborban, ezen Zomborban még ily dúz választékban nem látott ÁRU-RAKTÁR** szives megtekintésére meghívni, mert saját érdekében van minden vevőnek egy próba vásárlás által ezek valódi-gedését megnyerjem.

Tisztelettel

Mogán Henrik

Zombor, Kossuth-utca, Koszanits-féle ház.

Ujvidék, fútnca.

ÁRJEYZÉK:

50%-kal olcsóbb, mint bárhol és legalább oly szép mint rendelt munka.

Uraknak:

Gyermeköltönyök szövetből 3—10 évig	2.—frttól 10.—frt.
Fü szövetöltönyök	4.— " 15.— "
Férfi	6.50 " "
" tiszta gyapjuból	10.— " 30.— "
Legfinomabb jaquet-öltönyök	17.— " 30.— "
Legf. utcai-, szalon- és frakk-öltönyök	20.50 " 35.— "
Legelegánsabb felöltők	8.— " 22.— "
Gyermek- és fü-felöltők	2.25 " 14.— "
Priest. felöltők perrien és kamgarnból	16.— " 22.— "
" liszterből	6.— " 10.— "
Uri nadrágok szövetből	1.75 " 10.— "

Nők részére:

Női jaquet selyembéléssel	3.50 frttól 26.— frt.
Leány	1.50 " 18.— "
" esőköpenyek	2.50 " 12.— "
Női gallérok	2.— " 20.— "
Legelegánsabb női felöltők	7.50 " 30.— "

Ezekon kívül, addig míg a készlet tart, mélyen leszállított árak mellett, téli jaquetek, gallérok, felöltők, gyermekköpenyek stb.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.

